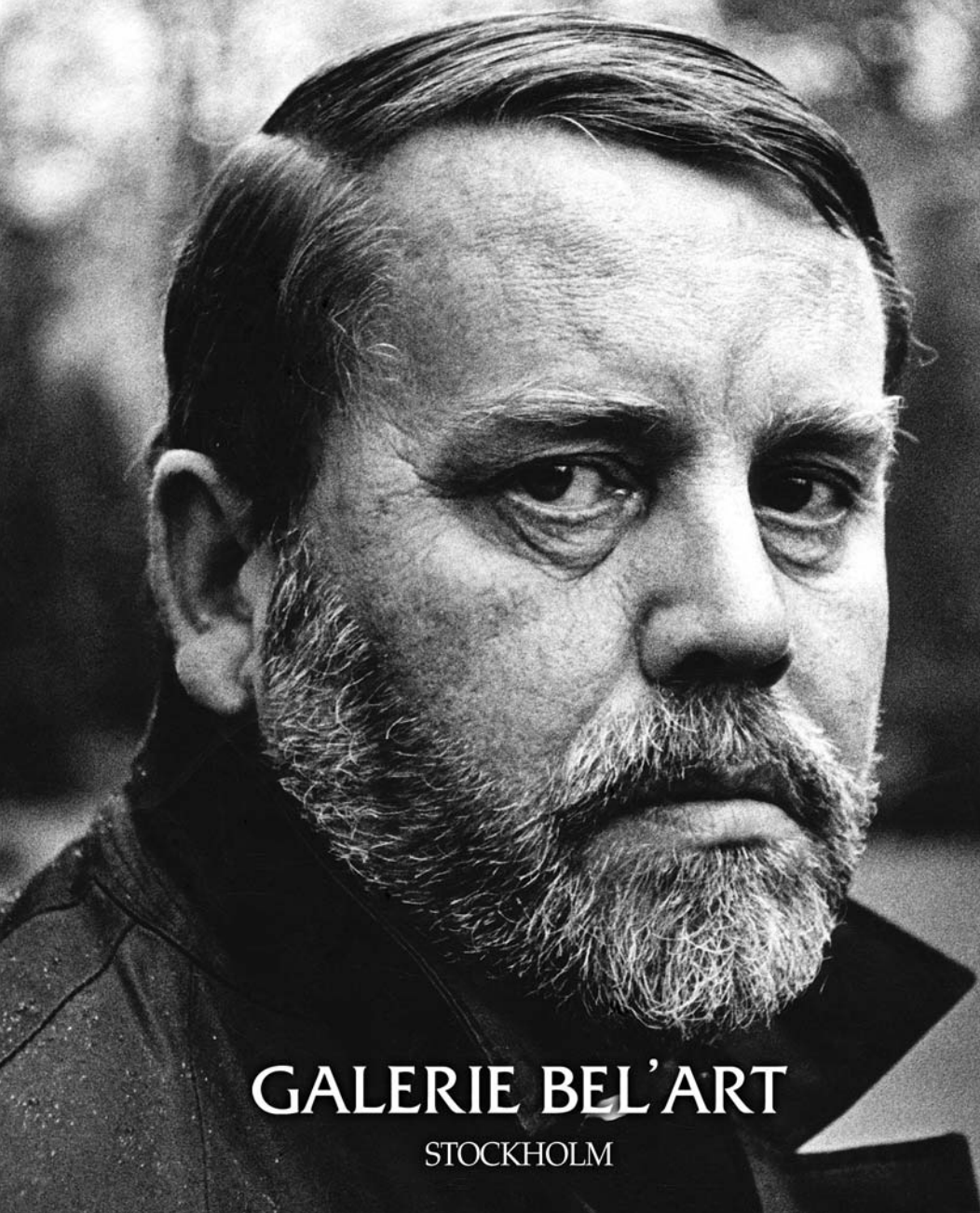

BENGT ORUP

(1916 - 1996)

målningar, teckningar och monotyper 1946 - 1957

GALERIE BEL'ART

STOCKHOLM

BENGT ORUP

(1916 - 1996)

Född i Lindesberg, bodde och verkade i Domsten, Helsingborg. Utbildad 1933 - 1938 på Otte Skölds målarskola i Stockholm, och akademierna Grande Chaumière och Colarossi, Paris.

De många gånger jag besökte Bengt Orup i hans vackra hem i Domsten, Gamlehus, slogs jag först av den personliga blandningen av vackra äldre ting och modern design. Med häpnad mönstrade jag vid första besöket väggarna med målningar; tidiga, avancerade, kraftigt påstående i färg och form. Det var helt klart vid första blicken, att Bengt hörde till de sanna pionjärerna inom efterkrigsmodernismen i Sverige. Redan tidigt 1946 under en resa i Frankrike experimenterade han med en renodlad, geometrisk formvärld, som knöt an till l'art concret tradition. Ytan var hans uttrycksmedel, den scen där han skulle låta färg och ljus driva sitt spel.

Under slutet av 40- och 50-talet skapade han serier av konkreta målningar med raffinerat, enkelt spel mellan geometriska former och starka kontraster. Dessa originella verk placerar honom i främsta rummet bland tidens nordiska konkrätister. Han gick flera vägar parallellt, (släppte inte det associativa helt); några målningar verkade med ett slags enkla linjespel. Han iscensatte långa sviter enkla tryck (monotyper), där tryckplattorna utgjorde ett slags grundformer som varierades som om det vore en lång filmisk abstrakt sekvens. Andra målningar var kraftiga i färgen, de nästan dundrade och svängde med rytmiken som hos den beundrade trumslagaren Gene Krupa. Snart bröt ljuset in, och han sökte med skiftande texturer och ett alltmer dominerande vitt efter formen i det flödande, bländande. Mot mitten av 50-talet närmade han sig monokromen. Det var skiftningarna, små kontraster, vaga glidningar i form, som skulle bära ett genomströmmande ljusbudskap. Denna konstnärliga strävan ledde honom bort från den dynamiska, konstruktiva formen av abstrakt geometrisk konst mot ett mer poetiskt och utopiskt synsätt. Det ledde honom rakt in i den epok i hans liv som skulle ta vid efter åren som glaskonstnär; i slutet av 70-talet antrade han en bländande värld... men det är en senare historia.

Glaset spelade naturligtvis en viktig roll i hans utveckling. För konstnärer med ett konkret, icke-

föreställande program var samhället en viktig spelplats. De traktade efter uppdrag, där deras kunskaper kom till användning i människors vardag. Bengt Orup blev 1952 konstnärlig ledare för Johansfors Glasbruk i Småland. Han var långtifrån ensam om att förena konsthantverk och fri konst vid denna tid. Glaset kom alltmer att dominera Bengts verksamhet. Han formgav vardagsglas, såsom serviser, skålar, vaser, karaffer. Åtskilliga har blivit klassiker. I exempelvis serierna Presens och Stripe har han visat sin känsla för effektiv enkelhet i formen. Dessutom - där måleriet tagit stopp, han kom inte längre i sina poetiska balansakter med ljusa färger, som närapå saknade kontraster - där måleriet stannade upp gav glaset under några år mer. Dess form var av ljus, och här föddes optiskt skimrande mönster. Här framstår Stripe-serien från 1958 som en logisk fortsättning på det måleri som 1957 stegrades i bländning - och där detta steg inte fullbordades förrän 1979! Dessutom är han här inne på ett optiskt linjespel, som fullt förklarar hans fascination under 60-talet för en målare som Bridget Riley. (Han såg henne förstas mycket under sin tid som gästlärare i glas på Royal College of Art i London 1968.)

Bengts fortsatta historia var en väg via unika glasskulpturer till en djärvare användning av vitt och svart, av ytan, strukturen och den enstaka linjen; liksom Vantongerloo var han - det visar tidiga målningar - fascinerad av linjen som form och rörelse, inte som gränfenomen. Flimret skulle ligga inbäddat i linjens egen form, i ytans eget landskap - det skulle bli utvecklingen ur Bengts 50-tal och erfarenheter av glasets möjligheter. Samma tema, olika tonarter, skilda instrument.

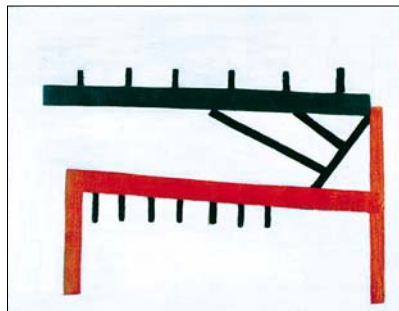
Ljuset var hans utmaning. Det spel mellan volym, yta och djup som uppstår tillsammans med en intensiv sinnesupplevelse. Det rör sig om glidningen mellan de mest distinkta former och kaos. Att finna balans i detta, att med så knappa medel som möjligt omvandla, tämja och forma ljuset - eller kaos om ni så vill - det var Bengt Orups tema. Naturligtvis handlar det om skönhet. Vägen hette både lek och allvar, tro och tvivel, men alltid var hållningen innerlig och existentiell. I måleriet och i glaset, som belyser varandra.

Thomas Millroth
Gärnäs i augusti 2004

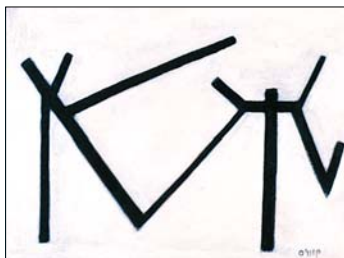
Målningar:

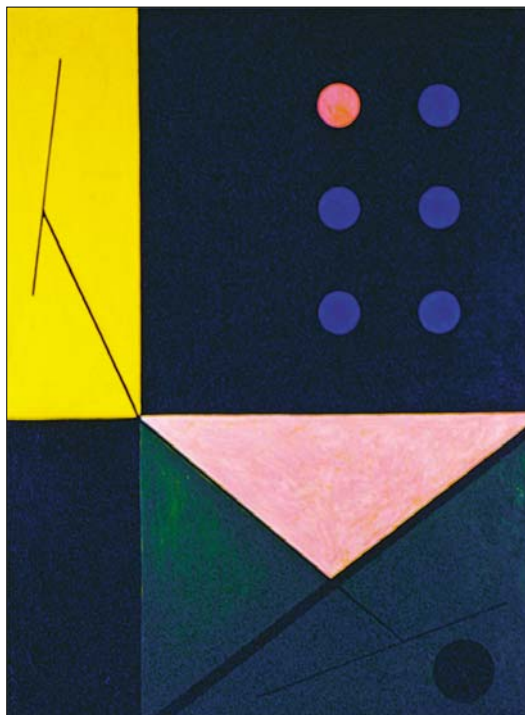
"Konkretion I", 1946

"Konkretion", 1947

"Konkretion", 1948

"Cirkelkomplex", 1949-50

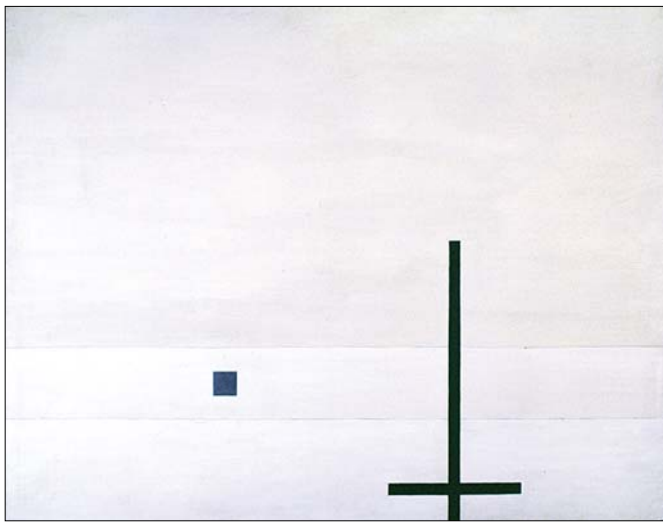
"September I", 1955

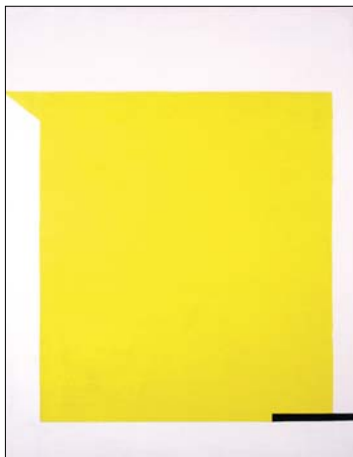
"Röd rektangel", 1950

"Sonat", 1953

"Oktober", 1957

"Domsten-augusti", 1956

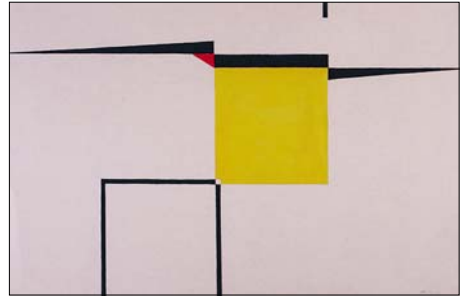
"Svart I-juni", 1957

Gouachemålningar:

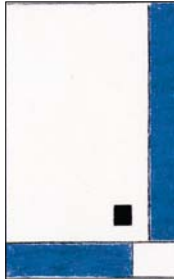

"Konkretion", 1953

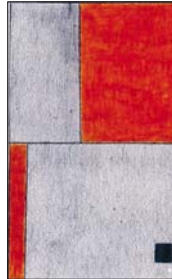

"Konkretion", 1953

Kritteckningar:

"Konkretion", 1952

"Konkretion", 1952

"Konkretion", 1953

"Konkretion", 1953

"Konkretion", 1953

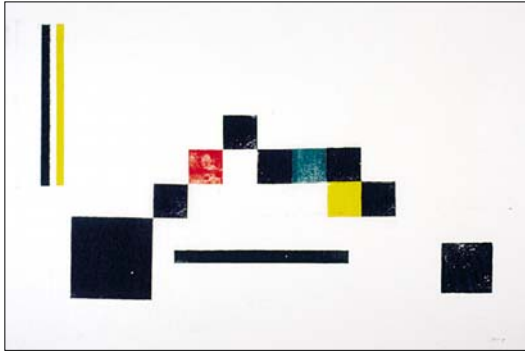

"Konkretion", 1953

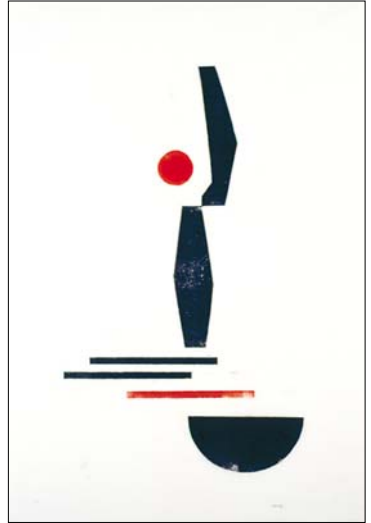

"Konkretion", 1953

Monotyper:

Ur: "Point noir", 1949

Ur: "Point noir", 1949

Välkommen till

VERNISSAGE

Lördagen den 16 oktober 2004

klockan 13 – 16

Kl. 14 invigningstalar Prof. Teddy Brunius

GALERIE BEL'ART

Birger Jarlsgatan 2, 114 34 Stockholm

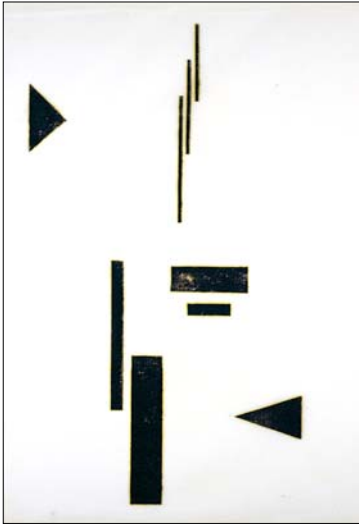
Tel: 08-611 60 52, Fax: 08-611 60 54

kent.belenius@belart.se

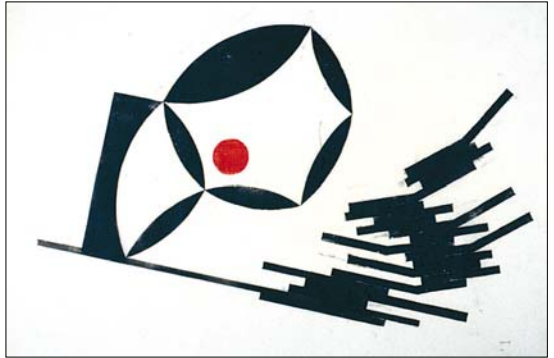
www.belart.se

Öppet: tisdag-fredag 11 – 17, lördag 12 – 15

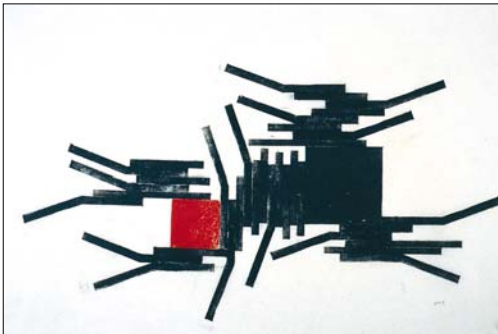
Utställningen pågår till och med den 13 november.

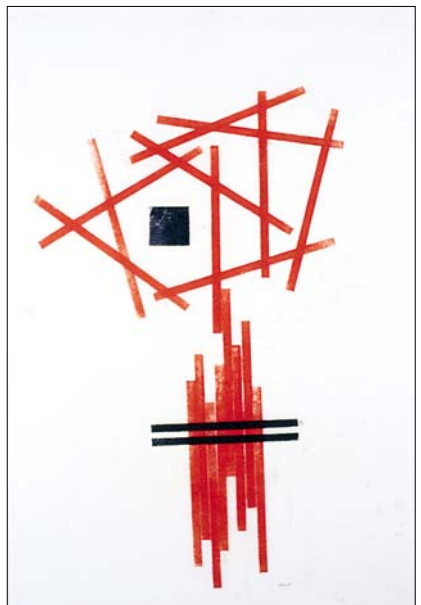
Ur: "Point noir", 1949

Ur: "Point noir", 1949

Ur: "Point noir", 1949

Ur: "Point noir", 1949